

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 32Dz/15/2022
Identifikačné číslo spisu: 9622200149
Dátum vydania rozhodnutia: 8. augusta 2022
Meno a priezvisko: JUDr. Anita Filová
Funkcia: predsedníčka senátu, sudkyňa spravodajkyňa
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:9622200149.1

ROZHODNUTIE

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anity Filovej a sudcov JUDr. Mariána Fečíka a JUDr. Michala Matulníka, PhD., v disciplinárnej veci proti disciplinárne obvinenej súdnej exekútorke Mgr. L. V., na návrh ministerky spravodlivosti Slovenskej republiky, o oznámení skutočností nasvedčujúcich možnú zaujatosť sudcu prof. JUDr. PhDr. Petra Potáscha, PhD. vo vzťahu k osobe disciplinárne obvinenej, v konaní vedenom na Najvyššom správnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 33D/18/2022, takto

r o z h o d o l :

Sudca disciplinárneho senátu 33D Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky prof. JUDr. PhDr. Peter Potásch, PhD. podľa § 24 ods. 2 zákona č. 432/2021 Z. z. o disciplinárnom poriadku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (disciplinárny súdny poriadok) v spojení s § 4 disciplinárneho súdneho poriadku a § 31 a § 32 Trestného poriadku n i e j e v y l ú č e n ý z vykonávania úkonov disciplinárneho konania v disciplinárnej veci vedenej na Najvyššom správnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 33D/18/2022.

O d ô v o d n e n i e

I.

1. Dňom 1. augusta 2021 bol zriadený Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „najvyšší správny súd“), do ktorého právomoci bolo, okrem iného, zverené aj rozhodovanie o disciplinárnej zodpovednosti sudcov, prokurátorov, notárov a súdnych exekútorov [článok 142 ods. 2 písm. c) Ústavy Slovenskej republiky]. Dňa 1. decembra 2021 nadobudol účinnosť zákon č. 432/2021 Z. z. o disciplinárnom poriadku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (disciplinárny súdny poriadok), v zmysle ktorého boli kreované na najvyššom správnom súde disciplinárne senáty.

2. Ministerka spravodlivosti Slovenskej republiky podala 18. júla 2022 návrh na začatie disciplinárneho konania proti súdnej exekútorke Mgr. L. V., so sídlom Exekútorského úradu Z. XXXX/XX, XXX XX O. N., za skutky opísané v disciplinárnom návrhu, ktorými sa disciplinárne

obvinená mala dopustiť závažných disciplinárnych previnení podľa § 220 ods. 2 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov (ďalej aj ako „Exekučný poriadok“), podľa § 220 ods. 2 Exekučného poriadku v znení účinnom do 31. marca 2017 a podľa § 36 ods. 12 Exekučného poriadku v znení účinnom od 01.04.2017 s tým, že navrhovaným disciplinárnym opatrením je zbavenie výkonu funkcie exekútora podľa § 221 ods. 2 písm. c) Exekučného poriadku. Tejto veci bola pridelená sp. zn. 33D/18/2022.

3. Dňa 5. augusta 2022 sudca disciplinárneho senátu 33D prof. JUDr. PhDr. Peter Potásch, PhD. oznámil skutočnosti, ktoré by mohli zakladať pochybnosti o jeho nezaujatosti. Menovaný sudca vo svojom oznámení poukázal na to, že disciplinárne obvinená súdna exekútorka realizuje/realizovala exekúciu aj vo veci/veciach, v ktorých v minulosti poskytoval (ako advokát) právne služby oprávneným osobám, pričom niektoré z týchto exekúcií prebiehajú aj v súčasnosti. Poukázal na to, že súčasťou vymáhaných peňažných prostriedkov sú v týchto veciach aj trovy súdneho konania, resp. trovy právneho zastupovania v exekučnom konaní, ktoré by mali patriť advokátskej kancelárii, v ktorej v minulosti pôsobil ako spoločník (advokát) a konateľ s tým, že spoločníkom (advokátom) a konateľom v tejto advokátskej kancelárii je v súčasnosti jeho otec. Ďalej uviedol, že disciplinárne obvinenú bližšie nepozná, ich komunikácia bola vždy výlučne v medziach činnosti vykonávanej ňou ako súdnou exekútorkou, ich vzťah je formálny, vykazujú si. Záverom poukazujúc na to, že nakoľko je výkon exekučnej činnosti verejnomocenskou činnosťou s rigidnou zákonnou úpravou a súčasne, že medzi ním a súdnou exekútorkou neexistuje bližší vzťah mal za to, že dôvody pre jeho vylúčenie z disciplinárneho konania sp. zn. 33D/18/2022 dané nie sú, avšak tieto skutočnosti oznámil pre účely ich objektívneho posúdenia senátom najvyššieho správneho súdu podľa príslušných všeobecne záväzných právnych predpisov.

4. Disciplinárne konanie vo veci súdnych exekútorov procesne upravuje disciplinárny súdny poriadok s čiastočnou subsidiaritou Trestného poriadku (§ 4 disciplinárneho súdneho poriadku), pričom podľa predmetného ustanovenia sa na konania podľa disciplinárneho súdneho poriadku vzťahujú aj ustanovenia Trestného poriadku o vylúčení súdu a iných osôb, a to v prípade „ak tento zákon [rozumej disciplinárny súdny poriadok] neustanovuje inak a ak to povaha veci pripúšťa“ s tým, že ustanovenie § 4 disciplinárneho súdneho poriadku zároveň definuje aplikáciu ustanovení Trestného poriadku „primerane“. Najvyšší správny súd teda oznámenie o zaujatosti preskúmal primerane aplikujúc ustanovenie § 31 ods. 1 v spojení s § 32 ods. 1 Trestného poriadku.

5. Účelom právnej úpravy vylúčenia z vykonávania úkonov disciplinárneho konania je prispieť k nestrannému prejednaniu veci, k nezaujatému prístupu súdu k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Z hľadiska aplikovateľnej právnej normy je právne významný vzťah sudcu, a to buď: (i) k veci (o vzťah tejto povahy ide napríklad vtedy, keď má sudca osobný záujem na určitom výsledku konania, ale tiež vtedy, keď sudca verejne - napríklad prostredníctvom médií alebo iným spôsobom, vyjadril právny názor na vec, ktorý je objektívne spôsobilý ohroziť jeho nestrannosť); (ii) k účastníkom konania [o takýto vzťah ide v prípade vzťahu sudcu charakteru rodičovského, manželského, súrodeneckého alebo iného blízkeho rodinného vzťahu alebo relevantného osobného vzťahu (tak pozitívneho alebo negatívneho)]; (iii) k zástupcom účastníkov konania. Pomer k veci ako okolnosť spochybňujúca nezaujatosť sudcu predpokladá situáciu, keď sudca je právne zainteresovaný na výsledku konania. O pomere k účastníkovi alebo k zástupcovi ako okolnosti vzbudzujúcej pochybnosti o nezaujatosti sudcu možno uvažovať, ak sa zakladá na príbuzenstve, či iných kladných alebo záporných vzťahoch sudcu k účastníkom alebo k ich zástupcom. Zákonom predpokladané dôvody podmieňujúce zaujatosť alebo nezaujatosť sudcu na prejednanie a rozhodnutie pridelenej veci musia vyplývať z objektívnych skutočností. Pre vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodnutia veci nepostačujú subjektívne pocity, respektíve domnienky účastníka konania, z dôvodu ktorých tvrdí, že má pochybnosti o nezaujatosti sudcu na prejednanie a rozhodnutie veci. Zaujatosť konkrétneho sudcu v prejednávanej veci musí vyplývať z objektívnych okolností podmieňujúcich jeho vzťah k predmetu konania alebo jeho vzťah k účastníkom tohto konania alebo k ich zástupcom.

6. Z ustálenej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky a Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že pre vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania vo veci je rozhodné, ak možno mať so zreteľom na jeho pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom (resp. iným osobám alebo dotknutým orgánom), pochybnosti o jeho nezaujatosti, dôvodnosť ktorých musí však vyplývať z objektívne preukázateľných skutočností. Neustrannosť treba skúmať z dvoch hľadísk, a to zo subjektívneho hľadiska neustrannosti, t.j. v danom prípade treba zistiť osobné presvedčenie sudcu prejednávajúceho prípad, a z objektívneho hľadiska neustrannosti, t.j. v danom prípade treba zistiť, či sú poskytnuté dostatočné záruky pre vylúčenie akejkoľvek pochybnosti v danom smere. V prípade subjektívneho hľadiska neustrannosti sa neustrannosť sudcu predpokladá až do predloženia dôkazu opaku (Piersach v. Belgicko - rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 1. októbra 1982). Existencia neustrannosti musí teda byť určená podľa subjektívneho hľadiska, to znamená na základe osobného presvedčenia a správania sudcu v danej veci, a tiež podľa objektívneho hľadiska, t.j. zisťovaním, či sudca poskytoval dostatočné záruky, aby bola z tohto hľadiska vylúčená akákoľvek oprávnená pochybnosť (pozri rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. III. ÚS 16/00). Neustrannosť sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť. Neustrannosť sudcu je zvyčajne definovaná ako „absencia predsudku alebo zaujatosti v konkrétnej veci.“ Za objektívne pritom nemožno považovať to, ako sa neustrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne neexistujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitým, nie nezaujatým vzťahom k veci pristupuje. Aj pri zohľadnení teórie zdania môže byť sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k veci, k účastníkom alebo ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine iura et studio“, teda nezávisle a nestranné. Predpokladom skutočného uplatnenia zásady rovnosti účastníkov v konaní a zaistenia záruk zákonného a spravodlivého rozhodnutia je, aby v konaní konal a rozhodoval sudca nezaujatý, ktorý nie je v žiadnom osobnom vzťahu k účastníkom a k ich zástupcom, a ktorý nie je žiadnym spôsobom zainteresovaný na výsledku konania.

7. V tejto súvislosti najvyšší správny súd upriamuje pozornosť na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. III. ÚS 47/05, v ktorom ústavný súd vyslovil právny záver, že „obsahom práva na nestranný súd je, aby rozhodnutie v konkrétnej veci bolo výsledkom konania nestranného súdu, to znamená, že súd musí každú vec prerokovať a rozhodnúť tak, aby voči účastníkom postupoval nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadržal a objektívne posúdil všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutie vo veci“. Ústavný súd Slovenskej republiky neustrannosť sudcu judikoval aj v ďalších rozhodnutiach (pozri bližšie napr. sp. zn. III. ÚS 71/97, I. ÚS 73/97).

8. I keď disciplinárny súdny poriadok a obdobne i Trestný poriadok spájajú vylúčenie sudcov z prejednávania a rozhodovania vo veci nielen so skutočne preukázanou zaujatosťou, ale aj vtedy, ak možno mať čo i len pochybnosť o ich nezaujatosti [vid'. tiež zásady prijaté judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva najmä vo veci Delcourt v. Belgicko, podľa ktorých spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná („justice must not only be done, it must also be seen to be done“)], nemožno prehliadať, že rozhodnutie o vylúčení sudcu predstavuje výnimku z významnej ústavnej zásady, že nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Vzhľadom na to možno vylúčiť sudcu z prejednávania a rozhodovania pridelennej veci len celkom výnimočne a zo skutočne závažných dôvodov, ktoré mu zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom objektívne, nezaujato a spravodlivo. Preto k vylúčeniu sudcov z prejednávania a rozhodovania veci môže dôjsť len vtedy, keď ich vzťah k veci, k účastníkom alebo ich k zástupcom dosiahne takú intenzitu, že nebudú schopní nezávisle a nestranné rozhodovať.

9. V zmysle opísaných východísk senát posudzoval skutočnosti predstreté prof. JUDr. PhDr. Petrom Potáschom, PhD., členom senátu 33D najvyššieho správneho súdu v oznámení o zaujatosti.

10. Pokiaľ ide o subjektívne hľadisko zaujatosti, najvyšší správny súd uvádza, že neboli zistené žiadne skutočnosti, ktoré by spochybňovali vzťah sudcu k veci, účastníkom konania alebo ich zástupcom, pričom dôvod na vylúčenie sudcu prof. JUDr. PhDr. Petra Potáscha, PhD. nezakladá sama o sebe ani

tá skutočnosť, že uvedený sudca disciplinárne obvinenú pozná. V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že sám sudca sa necíti byť voči disciplinárne obvinenej subjektívne zaujatý, v ich prípade sa nejedná o žiaden bližší osobný vzťah, ide o čisto pracovný vzťah, založený navyše zákonnou úpravou (Exekučným poriadkom).

11. Dôvody na vylúčenie sudcu neboli zistené ani vo vzťahu k objektívnemu hľadisku zaujatosti. Opísaná intenzita vzťahu medzi sudcom a disciplinárne obvinenou vzhľadom na jej pracovný základ a absenciu hlbších osobných väzieb preto nebola spôsobilá vyvolať pochybnosti v tom smere, že sa rozhodovanie sudcu nemusí javiť ako nezaujaté či nestranné.

12. V súvislosti s pracovnými (kolegiálnymi) vzťahmi najvyšší správny súd uzatvára, že tieto nie sú samé o sebe dôvodom zaujatosti dodajúc, že na vznik pochybnosti o nezaujatosti je potrebné, aby pomer medzi konkrétnymi osobami výrazne presiahol pomer kolegiality, napríklad sa medzi nimi vyvinie závislosť alebo jednostrannosť (rozhodnutie Najvyššieho správneho súdu ČR z 24. mája 2017, č. j. 16Kss 1/2017), čo v danom prípade preukázateľne nenastalo. Namietaný sudca totiž v oznámení o zaujatosti nepoukazoval na vzťah hlbšej intenzity, práve naopak, uviedol, že disciplinárne obvinenú bližšie nepozná, ich vzťah je formálny, ich komunikácia bola vždy výlučne v pracovnej rovine, vykazujú si.

13. S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti najvyšší správny súd neidentifikoval dôvody pre vylúčenie sudcu prof. JUDr. PhDr. Petra Potáscha, PhD. a preto rozhodol o jeho nevyhlúčení z vykonávania úkonov disciplinárneho konania v disciplinárnej veci vedenej na Najvyššom správnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 33D/18/2022.

14. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho správneho súdu v pomere hlasov 3:0.

P o u č e n i e :

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.